

ВІДЗИВ

офіційного опонента на дисертаційну роботу Лаврик Ольги Андріївни на тему:
«Можливості хірургічної корекції ключових складових метаболічного
синдрому», поданої до захисту до спеціалізованої вченої ради
на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук зі спеціальності
14.01.03 «Хірургія»

Актуальність обраної теми дисертації. Дисертація здобувача Лаврик Ольги Андріївни на тему: «Можливості хірургічної корекції ключових складових метаболічного синдрому» є актуальною науково-дослідною працею. На сьогодні вже не треба доводити, що проблема ожиріння є глобальною проблемою тому, що ця патологія в деяких країнах вже набула характеру епідемії. За даними ВООЗ не менш як третина всього населення земної кулі страждає на ожиріння. Такі пацієнти мають не тільки надмірну вагу, але й низку тяжких хвороб, таких як: артеріальна гіпертензія, гіперліпідемія, цукровий діабет, атеросклероз, ішемічна хвороба серця, стеатогепатоз, порушення функції дихання, синдром Піквіка та багато інших захворювань. Смертність серед людей з ожирінням у 3-4 рази вища, ніж серед людей з нормальною масою тіла.

Клінічна значимість метаболічного синдрому зумовлена поєднанням у хворого кількох чинників кардіоваскулярного ризику, виникнення та прогресування атеросклеротичних судинних захворювань: ішемічної хвороби серця, синдрому раптової смерті, порушення мозкового кровообігу та захворювання периферичних артерій. Доведений безпосередній зв'язок кожного компонента метаболічного синдрому з розвитком інсулінорезистентності, наявністю надмірної маси тіла та ожиріння.

ВООЗ було доведено, що за допомогою консервативних методів лікування вдається знизити надлишкову масу тіла лише на 5–10 %, в той час як у 95 % пацієнтів має місце рецидив захворювання.

З 80-х років минулого сторіччя були відомі оперативні втручання при ожирінні. В даний час вже розроблені новітні методи хірургічного лікування ожиріння із застосуванням гастрорестриктивних, мальабсорбтивних та комбінованих оперативних операцій. Необхідність в таких зумовлена поширенням так званої „епідемії ожиріння” та відсутністю консервативних методів лікування.

Зв’язок праці з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота «Можливості хірургічної корекції ключових складових метаболічного синдрому» була самостійною НДР та виконувалась у відповідності з планом виконання кандидатських дисертацій Національної медичної академії післядипломного навчання імені П.Л. Шупика МОЗ України, (державний реєстраційний номер – 0116U007049).

Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради НМАПО імені П.Л. Шупика МОЗ України 15.06.2016 р., протокол №7.

Наукова новизна

Робота містить новий підхід до вирішення наукової проблеми, що передбачає оцінку метаболічного ефекту різних бариатричних операцій: біліопанкреатичного шунтування (БПШ), шунтування (ШШ) та бандажування (БШ) шлунка.

Науковою новизною в роботі є вивчення клініко-біохімічних особливостей складових метаболічного синдрому: вуглеводного та жирового обмінів, у різні строки після виконання бариатричної операції.

Вивчені основні компоненти МС та особливості їх перебігу у хворих на ожиріння. Вперше проведено порівняльний аналіз метаболічного ефекту гастрорестриктивних, комбінованих та мальабсорбтивних операцій на прикладі бандажування, шунтування шлунка та біліопанкреатичного шунтування.

Вперше вивчено зміни рівнів сіалових кислот та С-реактивного протеїну у хворих із МС до та після оперативного лікування.

Дисертант доводить про необхідність використання комбінованих та мальабсорбтивних бариатричних операцій при цукровому діабеті 2 типу.

Отримані результати свідчать про малу метаболічну ефективність операції бандажування шлунка. Отримані дисертантом нові наукові дані про метаболічний ефект бариатричних операцій, пояснюють необхідність обов'язкового виключення ділянки тонкої кишки та прискорення евакуації хімуса в її дистальні відділи, для активації інкретинового ефекту.

Практична значимість роботи

В роботі О.А. Лаврик практично відкрито новий напрямок у лікуванні важких порушень метаболізму. Широке впровадження метаболічних операцій, на шлунково-кишковому тракті надасть можливість суттєво поліпшити, а можливо і невеличати перебіг компонентів метаболічного синдрому, а саме: ожиріння, інсулінорезистентність, цукровий діабет 2 типу, артеріальну гіпертензію та дисліпідемію.

В роботі представлений детальний аналіз післяопераційних ускладнень та методи їх лікування.

Отримані результати можуть бути впроваджені в роботу хірургічних відділень, що мають достатній досвід виконання бариатричних операцій. Дисертаційна робота може сприяти створенню та впровадженню мультимодального підходу до лікування хворих із метаболічними порушеннями.

Ступінь обґрунтованості та вірогідності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Всі положення, висновки, рекомендації в дисертації науково обосновані, достовірні, логічно виходять із результатів дослідження.

Робота виконана на сучасному науково-методичному рівні з використанням принципів доказової медицини. Наукові положення, висновки та рекомендації викладені в дослідженні, отримані на фактичному матеріалі, методи статистичних досліджень, котрі були використані в дослідженні адекватні. Кількість досліджень та клінічних спостережень є достатніми. Представлені в роботі рисунки та таблиці відповідають вимогам та інформативні. Висновки та практичні рекомендації цілком відповідають

результатам дослідження. Дисертаційна робота є самостійною завершеною науково-дослідною працею. Клінічний матеріал є достатнім: 143 хворих з різними ступенями ожиріння та клінічними проявами метаболічного синдрому. Групи порівняння обрані правильно. Достовірність всіх положень досягнута завдяки коректній статистичній обробці даних. Достовірність клінічних даних підтверджена первинною документацією. Дослідження проведене згідно вимог біоетики.

Повнота викладу результатів в опублікованих працях й авторефераті

За матеріалами дисертації опубліковано 27 наукових праць, з них 16 статей у наукових фахових виданнях, 9 тез наукових доповідей, патент на корисну модель України, навчальний посібник.

Оцінка змісту дисертації й автореферату, зауваження. Дисертація написана українською мовою на 220 сторінках. Робота складається із анотацій, вступу, шести розділів, аналізу та узагальнення результатів власних досліджень, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків. Дисертація ілюстрована 43 таблицями та 46 рисунками. Список використаної літератури складається із 210 джерел.

Перша сторінка. Зауважень не викликає.

Анотація. Анотація написана двома мовами (українською та англійською), зауважень немає.

Зміст. Дизайн дослідження логічний, послідовний, правильно викладений. Зауважень немає.

Вступ. Дисертант правильно звертає увагу на ряд невирішених питань в хірургічному лікуванні метаболічного синдрому. Мета дослідження обрана правильно, задачі дослідження сформульовані у відповідності з поставленою метою. Очевидно, що науковий керівник та дисертант підійшли до вирішення поставленою задачі конструктивно, було проведено велику роботу, про що свідчить велика кількість публікацій.

Розділ 1. (огляд літератури). Автором вказано заголовок огляду який і відображує суть проблеми. В огляді літератури наведено основні моменти в

розвитку сучасної бариатричної хірургії та патогенезу метаболічного синдрому. Розглянуті основні оперативні втручання їх особливості та результати. Разом із тим автор визначає ряд невирішених та недостатньо вивчених питань, які і обумовлюють необхідність проведення даного дослідження.

Важливо, що розділ викладено на основі детального аналізу існуючих гіпотез механізму впливу бариатричних операцій на перебіг метаболічного синдрому.

Огляд літератури написаний добре читається легко з неабияким інтересом але перевантажений проблемами патогенезу ожиріння.

Розділ 2. Матеріали та методи дослідження.

З метою оцінки впливу бариатричних операцій на метаболічний синдром наведені дані про аналіз медичні картки пацієнтів, котрі проходили лікування в Національному інституті хірургії та трансплантології імені О.О. Шалімова.

Всім пацієнтам виконували клінічні, інструментальні та лабораторні методи дослідження. Загальноклінічні дані були отримані після обробки медичних карток, даних рентгенографії та біохімічних аналізів. Проводили оцінку показників параметрів вуглеводного обміну, ліпідного обміну та інших компонентів метаболічного синдрому.

Розділ 3 присвячений особливостям клінічних проявів метаболічного синдрому, та порівняння стану метаболізму у доопераційному періоді по групам в залежності від виконаної операції. Цей розділ важливий, адже надає можливість мати уявлення про вирішення питання вибору оптимальної бариатричної операції для певних пацієнтів.

Розділ 4. Методи хірургічної корекції

Автор детально описує техніку виконання різних типів бариатричних операцій. Описані етапи виконання операцій бандажування шлунка з використанням керованих манжет. В підрозділі, що присвячений шунтуванню шлунка детально описані класичні методики операції за Ру. Наступний підрозділ присвячений біліопанкреатичному шунтуванню – найбільш технічно складній бариатричній операції. Детально описана техніка виконання класичної

методики та її модифікацій, що захищені патентом. Розділ ілюстрований малюнками із схемами операцій та фотографіями.

Зауважень до розділу немає. Є поодинокі стилістичні помилки.

Розділ 5. Післяопераційні ускладненн. В розділі автором описані ускладнення, які виникли в ранньому та більш віддаленому післяопераційному періодах, та лікувальна тактика, спрямована на їх усунення. Зауважень до розділу немає.

Розділ 6. Вплив результатів баріатричних операцій на перебіг метаболічного синдрому у хворих із ожирінням. **Це ключовий розділ дисертації.**

Автор показала специфічні особливості метаболізму вуглеводів, ліпідів та дослідила показники артеріального тиску у хворих на морбідне ожиріння. Вивчена та проаналізована динаміка зміни маси тіла та індексу маси тіла після операцій бандажування та шунтування шлунка. Представлені результати досліджень обміну глюкози, ліпідів в різні періоди часу, отримані результати порівняні та проаналізовані у відмінностях в залежності від типу виконаної операції.

В роботі показано, що найбільш ефективними були операції шунтування шлунка та біліопанкреатичного шунтування, після яких спостерігали суттєвішу втрату надлишку маси тіла та більш виражену корекцію супутніх метаболічних порушень.

Зауважень до розділу немає.

Розділ 7. Аналіз та обговорення отриманих результатів

В даному розділі проведене узагальнення результатів та обговорення отриманих результатів в дисертаційному дослідженні.

Дослідження, проведені в процесі виконання роботи, мають важливе наукове значення. Подальше поглиблене опрацювання змін показників обміну глюкози та ліпідів буде сприяти розкриттю додаткових ланок патогенезу захворювання.

Зауважень до розділу немає

Дисертаційна робота має безсумнівну актуальність, наукову новизну і практичну значимість.

Висновки відповідають темі дослідження.

В роботі мають місце деякі орфографічні та стилістичні помилки.

Указані недоліки несуттєві та не впливають на наукову цінність дисертаційної роботи.

Результати дисертаційної роботи можуть використовуватися в практичній діяльності хірургічних клінік та можуть бути включені в програми навчання студентів-медиків, лікарів-хірургів та лікарів-інтернів.

Запитання до дисертанта:

1. На чому повинен базуватися вибір операції при метаболічному синдромі?

2. Чи можливе застосування гастрорестриктивних операцій при цукровому діабеті 2 типу?

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація Лаврик Ольги Андріївни, аспіранта кафедри хірургії та трансплантології НМАПО імені П.Л. Шупика на тему «Можливості хірургічної корекції ключових складових метаболічного синдрому» присвячена актуальній сучасній проблемі бариатричної хірургії, відповідає спеціальності 14.01.03 – «Хірургія», є закінченою науково-дослідною роботою, яка містить нові положення та нові науково-обосновані результати в хірургії органів травлення, що в загальному вирішує важливе науково-практичне завдання – оцінку впливу бариатричних операцій на перебіг метаболічного синдрому.

Виходячи із актуальності, наукової новизни, практичної цінності отриманих даних, беручи до уваги отримані результати та особистий вклад здобувача дисертаційна робота Лаврик Ольги Андріївни на тему «Можливості хірургічної корекції ключових складових метаболічного синдрому» цілком відповідає вимогам що надаються до кандидатських дисертацій згідно п. 11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою

Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами та доповненнями), які висуваються щодо наукового ступеня а дисертант достойна присвоєння наукового звання кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.03 – Хірургія.

Офіційний опонент
завідувач кафедри хірургії №1
з післядипломною підготовкою
Одеського національного медичного
університету МОЗ України
доктор медичних наук, професор

Відзив надійшов у спеціалізовану вчену раду Д.26.561.01

“   ”   2019 р.

Вчений секретар спецради
доктор медичних наук

О.С. Тивончук